

ly život akademických pracovníků (nejen funkcionářů), protože je uváděly v obtížně řešitelná dilemata nejen v oblasti vědní a mravní, ale i ve sféře osobní a existenční. Některí z nich, buď fyzicky a psychicky méně odolnější, nebo morálně pevnější, situaci nezvládli a řešili ji rezignací a dobrovolným odchodem nejen z univerzity, ale mnohdy i z tohoto světa.

Publikace je vybavena řadou průvodních, velmi potřebných a čtenářsky užitečných přehledů: poznámkovým aparátem členěným ve shodě s kapitolami do šesti oddílů, chronologickým přehledem nejvýznamnějších událostí v životě univerzity (historické kalendárium), soupisem rektorů Masarykovy univerzity včetně jejich funkčního období a jmeným seznamem osobností, jimž univerzita udělila čestný doktorát, a to v chronologické posloupnosti počínaje rokem 2009 a s uvedením jejich vědního oboru. Spis uzavírá jmenový rejstřík a resumé v anglickém jazyce.

Autorům se při prodírání „houštinami“ nepočtené sumy historických faktů podařilo neulpívat na jednotlivostech a „neutopit se“ v minulosti. Prokázali schopnost odlišit provádky od podružného a postihnout tak tendence určující směr vývoje. Odevzdali do tisku excelentní dílo, které dělá čest jak jim samým, tak i Masarykové univerzitě. Text je psán kultivovaným a vyřizbaným odborným jazykem svědčícím i o jejich dovednosti vyjadřovat se věcně a výstižně i pro nehistoriky. Také z hlediska stylistického má dobrou úroveň. Škoda, že toto jedinečné dílo hyzdí některé věcné nepřesnosti a jazykové neobratnosti.

Co by podle mého názoru v tak široce koncipovaném díle, které bude nepochybně řadou let reprezentovat brněnskou univerzitu i mimo hranice naší země, chybět nemělo? Především celkový, souhrnný a hlavně přehledný obraz Masarykovy univerzity v době současné, kdy se koruna jejího stromu rozkošatěla do šíře, kterou nikdy předtím neměla. A protože to, čím univerzita žije a čím se prezentuje, se odehrává především na jejích fakultách a nejzajímavějších výhoncích fakultních – v ústavech a na katedrách, mohla by být v knize publikována nejen struktura univerzity a všech jejích fakult, ale i jejich kateder a ústavů. Nepochybně, že čtenáři by uvítali, kdyby se v této souvislosti dozvěděli, kterými vědními obory se

ta která fakulta profiluje, a jmenovitě i to, které osobnosti garantují jejich úroveň a jaké je jejich vědecké zaměření. Jmenný rejstřík stávajících děkanů a jejich předchůdců, ale i rejstřík profesorů působících v uplynulých letech na těchto fakultách by tak posílily dokumentační hodnotu tohoto jedinečného díla.

Na recenzované knize oceňuji nejen úsilí vynaložené na vyhledávání historického materiálu, ale především profesní zdatnost obou autorů, díky níž se jim dařilo interpretovat zjištěná fakta s přehledem a potřebným nadhledem, a to vždy v širokém kontextu evropské vědy a kultury. Nejen jim, ale všem, kdo se na konečné podobě knihy podíleli, patří obdiv a dik čtenářů.

V. SPOUSTA

* Lukáš Fasora a Jiří Hanuš: *Masarykova univerzita v Brně. Příběh vzdělávání a vědy ve střední Evropě*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 271 s.

Strouhal Eugen; Němečková Alena: Trpěli i dávní lidé nádory?*

Když se ptávám, čeho se lidé nejvíce bojí, dostávám nejčastěji odpověď – rakoviny. Každý máme ve své bezprostřední blízkosti někoho, kdo této zhoubné chorobě podlehl a kdo s ní zápasí. Zhruba jedna čtvrtina nemocných nerovný boj prohrává. Není to nemoc pouze dospělých, trpí jí i děti. V době, než vznikl obor dětské onkologie, většina dětí umírala. Dnes se jejich vyhléditelnost pohybuje už kolem 80 %.

Proč takový úvod k paleopatologické práci? Protože je zaměřena na nádorové i zhoubné onemocnění, které se vyskytuje u rostlin, u zvířat i u lidí, a protože přináší překvapivé informace o této „tiché“ nemoci z dávné minulosti. Tichá je proto, že dává o sobě vědět v době, kdy už ovládla organismus takovou silou, které se tělo neumí bránit. Protože rakovina představuje různorodý soubor několika set nemocí, léčí se špatně.

Monografie, k níž bych chtěla připoutat čtenářovu pozornost, mimo jiné přesvědčuje o tom, že nádorová onemocnění provázejí člověka bezpečně už od neolitu a i dříve. U těch zhubných je jejich obranou včasné rozpoznání a snad i tzv. zdravotní životní styl, který je v dnešní stresové době spíše ideálem než našim chováním.

Autoři monografie pátrají po příčinách vzestupu incidence nemoci, po tom, hraje-li roli životní prostředí, geografie, emicita a další faktory. Chronologicky sledují rozvoj informací o nádorových onemocněních, jak je postupně zapisovali jednotliví lékaři od dob starého Egypta, antického Řecka a středověkého Říma, přes byzantské a arabské období až k evropskému středověku, novověku a k osmáctému století. Přehled je doplňován starými obrázky nádorů včetně kuriózních chirurgických postupů při jejich odstraňování.

Pětatřicet kapitol přináší mnoho odpovědí, ale i mnoho otázek. První léčba rakoviny byla medikamentózní a chirurgická. Pojmenování zhubných nádorů slovem karkinos, karkinoma, karkos – znamenající krab či rak – se objevuje v literatuře už od sedmého století před naším letopočtem. Laika nejvíce zaujme historie nádorů vysledovaná z nejstarších písemných památek, přehled výskytu zhubných nádorů u nás od neolitu po raný novověk, zhubné nádory v minulosti České a Slovenské republiky, jejich geografická distribuce a určitě také varující karcinogenní vlivy – ty minulé, i ty, jimž jsme vystaveni dnes.

Tak rozsáhlá a ojedinelá práce mohla vzniknout pouze díky schopnostem propojit badatelský zájem několika odborností – paleopatologů, lékařů, veterinarů, zoologů, antropologů, archeologů, biochemiků – jistě se nepodařilo vyjmenovat všechny. Těmito poznámkami chceme ocenit odvalu autorů i výsledek splněného výzkumného úkolu grantové agentury ČR – Historie a paleopatologie zhubných nádorů. Autoři zužitkovali, vyhodnotili soustavné záznamy o výskytu nádorových onemocnění a makroskopického studia nálezů nádorů, k jejichž poznávání využili moderních zobrazovacích metod současně radiodiagnostiky i metod moderní histologie.

V předmluvě ke knize ji hodnotil prof. MUDr. Josef Koutecký, DrSc., onkolog, zakladatel dětské onkologie u nás, jako ojedine-

lou nejen v české, ale i ve světové paleopatologické literatuře, a to množstvím uvedených faktů i kvalitou jejich zpracování. Věděl dobře, o čem mluví, sám v minulosti zpracoval přednášku Křivolácké cesty onkologie, která obsahovala také stručný historický přehled výskytu nádorů v dávných dobách i měnících se názorů na jejich vznik a léčbu. K tomuto výsoce pozitivnímu hodnocení se rádi připojujeme.

V. LINHARTOVA

* (Historie a paleopatologie nádorů, zvláště zhubných) Praha, Karolinum, 2009, s. 193.

Viera Cibáková, Ivan Malý a kol.: Veřejná správa v kontextu přípravy a vstupu státu do eurozóny*

Publikace vydaná Ekonomicko-správní fakultou Masarykovy univerzity, se skládá z příspěvků dvou kolektivů autorů významných vysokoškolských pracovišť ČR a SR. Výsoce instruktivní dílo bylo vytvořeno ve spolupráci autorského kolektivu Vysoké školy ekonomie a manažmentu verejnej správy v Bratislave pod vedením prof. Ing. Viery Cibákové, CSc. a kolektivu autorů katedry veřejné ekonomie Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity pod vedením doc. JUDr. Ivana Malého, CSc., v rámci projektu Grantové agentury VŠEMvs „Tvorba efektivního modelu veřejné správy po zavedení eura“.

Publikace je rozdělena do čtyř částí. Po reflexi obecných tendencí reformem veřejné správy v globálních rozměrech přináší velmi podrobný pohled na procesy formování a transformace veřejné správy v obou zemích. Zatímco tyto části mají spíše charakter deskriptce vývojových fází transformace veřejné správy, má druhá polovina publikace výrazně analytický charakter. Na základě výsledků celé řady dílčích výzkumů přinášejí autoři ve